

Erdélyi Híradó

Kedden, $\frac{5}{10}$ (Május 10-dikén) 1831

Olaszország—Frantzi ország—Nagybritannia—Németország—Burkusország—Muszkaország
Lengyelország—Magyarország—Hirdeté:—Mértéktár 289--304 lap.

OLASZORSZÁG

Azt mondják, hogy a' Németek' ki-
menetele a' Pápa' birtokából, Frantzia-
ország' ultimatumánál-fogva esik. Én azt,
nem hiszem, azt mondja egy bolognai
Levél, ápr. 14-ről; Németországnak, ha
együtt tart, nem szükség' Frantziaország'
től iratni magának törvényeket. Legyünk
büszkéek, és gondoljuk-meg, hogy nem
csak principiumokért, hanem még eszé-
képpen nemzetiségért-is dolgozunk, itt,
valamint Belgaországban. Ha háborúra
kerülne a' dolog, 's meggyőzzetnénk,
frantziáson szabnának-meg bennünket, a'
mi némellyeknek, tethzhetne; de sokat-
is szabnának-el belőlünk.

FRANTZIAORSZÁG

Az Alsókamara' ápr. 13-dikai ülésé-
ben, a' vetekedések' folytatában feláll a' töb-
bek közt Lamarque Gen. másodszer és az
országlovszék' politikája és rendszabásai el-
len, egy igen mérges beszédet tart, mely-
ben a' többek közt, Olaszországról szoll-
ván, mely országban a' Ministerium' po-
litikája a' Frantziaországot illető ditső em-
lekezeteket kiirtotta, ilyen kifejezéssel
élt: "A' punica hívség és a' frantzia hí-
vség, synonymák. "E' felett, szörnyű lár-
ma lett a' gyűlésben, és a' Beszélőt rend-
tartásra igazította az Elölülő; de azért
nyomon ismét azon keserű beszédeket

foljtatta, és tsüfolódott a' Minister' bé-
keszeretétén, ki, mint ő ironiával hoz-
zá tette, igen is, a' bizodalmat ismét
helyre fogja állítani, a' Státuspapírokat
felemeli, és az egész világot kielégíti,
egynehány bosszút-tartó főkön kívül, kik,
lesütött fővel, 's lelki kétségbe-eséssek-
ben, talán az I. Ferentz' esméretes szavát
másképp' fordították és egészen sut-
togva mormolnak: "Minden megmen-
tődött, csak a' betsület nem." — Ezek a'
szók újj zajgást támosztottak a' gyűlés-
ben, sokan kiáltották: Minő gyűlöletes
hasonlítás!

NAGYBRITANNIA

London, ápr. 15. — Brougham Lord
igen eleven színnel festette-le ápr. 14-
dikén a' Felsőházban a' mostani systema'
vissza-élését, 's utól, azon veszedelmek-
re mutatott, melyeknek magokat kite-
szik, ha a' néptől az ő' bírt-okaikat el-
foglalják. Nem akar ő' fenyegetődni, hanem
eszméltetni: mert grafran hallani az e-
gekmenkövét a' nép' beszédében dörög-
ni. — A' Herald azt mondja, hogy a' Ci-
ty-ben nagy tünődés uralkodik, a' re-
formbill, végre-is a' sárban maradna, nem
mehetne által a' házon. Azt mondják,
hogy a' Király, engedett volna, és ha a'
Ministerek a' minoritásban maradnának,
nem bontaná-fel a' Parlamentet. A' Alt-

harp Lord' beszéde se volt oly' hatalmas apr. 13-dikán, mint-sem másszor. A' Standard pedig ára emlékeztet, hogy Grey Gróf azt mondotta: ő, vagy megáll az ő' billjével, vagy leesik, a' nélkül hogy feloszlatásra ítálta.

A' Star azt a' Jegyzést teszi, hogy a' reformbill, minden figyelmet annyira elfoglalt, hogy apr. 15-dikén, tsak egy londoni Híradó-se szöll tsak egy szót-is a' feszesföldi dologról.

Az áng. Courier az olasz dologról: "Fajdalmos elmélkedés, úgymond, hogy a' világnak az a' szép tartománya, — valaha, a' szabadság' és a' tudományok' böltsője, a' vakhitűség' és megkötözött (illiberalis) baráti intézetek által, egy olyan megromlottságra sűjjejt-le, mely az ő' előbbi nevét és ditsőségét egészen meghomájosította, és minden pólári szabadság' elő-lépését, mely más tartományokban elő-lépett, lehetetlenné tette. Nem szűkölködnek mostani olasz Státusok, sok megkülömböztetett felkes és erőhatalmas emberek nélkül: de ezeknek a' gondolkozásaik le vannak kötözve, 's minden próbatételeiket földhöz szegeznek a' bajonétek. — A' Perier Casimir pompás hirdetése nagy lármát csinált a' Kamarában, pénzt és hitelt szerzett az a' budgethoz. De most, vagy nem beszéll Frantziaország oly' mérészen Austria ellen, mint Ministereinék beszédei az Alsókamarában elgőzölögtek; vagy bizodalommal van az, a' Lajos-Filep' magai (sebtsische) politikájához; ki mind-tsak azon dolgozik, hogy magának és az ő' legközelebbi Maradékinak, Frantziaország' királyiszkét megtarthassa. Azomban, nagyon elterjedt Frantziaországban az az értelem, hogy eleinte hamis képzetet tettek ő'rálla; most esmerik már az ő' finom felszámláló maximumait. Gondoljuk-meg, tsak a' pénzt,

melyben ő, a' felséges lelkű britannus Fejedelemhez hasonlítva, oly' alacsony törődéssel dolgozott egy szörnyű Civillista megnyerésére, hogy szinte szégyenlenünk kell helyette, motskos fősvénységét. Nagyság, és a' Characternek erőhatalma kivantatik, egy olyan nagy és dolghozfogható nemzetet uralkodni, mint a' millyenek a' Frantziák. De, úgy is beszélnek már Párisban széltére, hogy az a' bizodalmas beszédmód, a' mint ő rendszerént a' nemzeti gárdához fordult; midőn azokat kedves pajtásimnak nevezte, elvesztette mágnesi erejét. — Hogy, láttasson Frantziaország valamit tenni Olaszországnak, azt a' nevettséges elmerajzot találta-fel, hogy Rómában Congresset gyűjtsön.

NÉMETORSZÁG

Frankfurt (menusi), apr. 19. — Tegnap reggel érkezett ide meg egy áng. Kabinétkurir, ki az áng. palotában hivatalos levelet adott juttat. Azt mondják, a' luxemburgi ügybaj volna neki tárgya, hogy a' lépést a' német Szövetség halasztaná-el még most, mivel' nyomos reménység volna, ugyanazon tzel' diplomatikai úton lehető elérésére.

BURKUSORSZÁG

Berlin, apr. 18. — A' mi' hadi készületeink, melyről a' külsőországi Journalokban mind-tsak nagyítva beszéltek, egy lépést-sem mentek túl azon mértéken, mellyet egy bölts előrelátás kéntelen volt meghatározni. Régen elértük már azt a' határszélét, mellyen ez az előre-nézés megállhatott; 's azolta semmi katonakészítés nem volt többé. De még a' béke' fenn-tartását-is hovatovább hiszik, minthogy Frantziaországban a' dolgok' rendre-jövetelét lehet észre-venni, mellyel a' béke' kívánása megegyez; Belgaországban-is közelget az alkudozások által megeshető kifejtődése a' dolognak;

Lengyelországban pedig olyan fordulás esett most, mely inkább egy béke-közbenjárást mint fegyveres belé-avatkozást hűz maga után. Hogy az európai politikában egy magától-álló Lengyelország helyre-állítása hasznos történet lenne, gyakorta állították már; és ez a dolog, nemely oldaláról tekintve, bizonyosan kedves volna: sőt még Muszkaországban-is, nem ritka az a vélekedés, hogy a muszka Birodalom, külön vált foszlángjai nélkül, mint már Lengyelország volt, az ő kezdet-eredeti egységében, erősebb. Több Státusok-is vannak ilyen cathegoriában, pl. Burkusország. Hanem, kétségekívül a muszka Tsászárt illeti itt az initiativa. — Gondolja-még az ember mitsoda nagy teher és nehétség Burkusországnak, az ő egész keleti határszéle' hosszában egy felkelés' nyugtalanságát őrizni: de, nem-is háborítatott ekkorig még meg a' szoros részre-nemhajlás; és a' Kárpátusoktól, a' tengerig, halával ~~Bérics Királjához~~ érezik a' határszéli lakosok a' Burkus név' betsit.

MUSZKAORSZÁG

A' pétervári Journálban van egy Ukas a' kórmányozó Senatushoz. Sok hánykódás van ebben, még most-is. Nebéz az autokrátiának meg nem felelni. Nagy a' Tsászár bűja, azt mondja, midőn ballja, hogy egy "háládatlan tsürbe" a' Nemesember névre méltatlan, főre tévén esküje köteleességét és hűsége' nem régi ígéretét, vakmerőül zavarta-fel a' wilnai tartomány' telsch-i, schawel-i és rossienyi Kerületeiben a' tsendességet. Hanem, állhatatosan elvégeztük magunkban, ő-rajtok példáson vinni-végbe a' megérdemlett büntetést. Elő van itt adva 7 atyai tzikkeiben, hogy fogának banni a' tapodó' lábára tevergődző férgekkel.

LENGYELORSZÁG

A' varsói Hiradókbaa: "A' Fővezér'

bívatáli tudósítása szerént, ápr. 8-dikáról, az ellenség' vesztesége, úgy-mond, 15,000 emberre megyen, a' Stábiliszteket nem-számlálva; melyről alább, bővebben. A' Weichsel' jobb partjáról el-takarítottuk a' Muszkákat. Wengrow-ot rá-rohanással vették-el a' miénk, Andrychiewicz Gen. alatt, a' hol 400-embert fogtunk-el. A' 20-dik reg. 2 nap' tartotta-meg állását 5 reg. és 7 ágyúellen. Ugyanezen wengrowi össze-tsapás felett a' Dziennik Powszechny így szóll: "Betsület néktek, ti ifjú fegyverviselők. Ezen nap' mutatta a' 20-dik, tsupán újjonnan felállított katonaságból álló reg. példáját az ő' vitéz bátorságának és állhatatosságának, mely által régi próbált katonák is tsudálkozást érdemelének. — Siedlce-nél is, egy, számára-nézve sokkal erősebb ellenség, elfoglalt egy erős és kedvező állást. Kétszer támodták azt meg a' miénk. Harmadik megtámodáskor leszállították a' vezérő Gen. Brondzynski és Romarino Gen. a' lóról, és bajonéttal vezették a' mérész katonasort a' rohanásra. Semmi nem állott ellent a' zabolatlan rohanásnak, az ellenkezők a' legvadabb zavar közt repültek futás helyett, s ott hagyták fegyvereiket, ágyújokat és ezereknként a' fogjokat." — Tegnapelőtt (ápr. 11), délutáni 5 órakor, meggyűjtották a' Muszkák az ő' sáját készítménye-hidhajókat Tyrzyn-nél, Kozienice-vel általel-lenben — A' muszka főszálláson, megérkezett mostanában az austriai General Lichtenstein Aloys Hertzeg, és austriai Obester Lebzeltern Báró. "Krzyszowski Májor, az apró-haború' vezére a' sandomiri Vajdaságban, vette-észre ezen hónap' első napjain, hogy a' Weichsel' jobb partján éppen az austriai határszélen, a' Muszkák' közelgetésével, ezen két Státus. Tisztjei gyakran össze-mennek, sőt hogy azok, még által is mennek a' határszéleu.

Ez a környület ára ösztönözte a megnevezett Tisztet, hogy a szükséges kérdést tegye-meg Walthert Majornál, az austriai tsászári határszél-Commandánsnál. Ere, azt a feleletet vette ő ettől ápr. 6-dikán, hogy a Felsőbbség parantolatjánál-fogva, minden rendszabás megtétetett Austria' részéről, hogy a határszélen által ne lépjenek és a legsorosabb részre-nemhajlást tartásák szemek előtt.

A' Dziennik Powszechny (Híradó) szerint, sürgető elő-adások mentek már el a' lengyel országlószéktől minden európai Udvarokhoz, Lengyelország' függetlensége' megemlézése-végett. Az indító-okok, mellyekre ők támaszkodnak, a' varsoi Híradók' bizonyítása szerint, ezen szavakban fekszenek: "Európában, egy-ataljában bévett principium az, hogy mind-egyik ország' magától-függő létének, az általa idő-foltjával szerzett bírt-okokon (jussokon) és belső erejeken kell megfészkeltetnie, mely erőket ama bírt-okokat őltalmazni és megtartani, tehetsége van. Ha a' bírtok és erő egyesültek; annál-rábizhatóbb gyámolt szolgáltatnak azok egymásnak. Lengyelország' régi léte, és a' többi Státusokkal volt köze eléggé esmértes. Annak historiai valóságán annyival-kevésbé kételkedhetik azon 5 Hatalom, mellyek Lengyelország' felosztásán egy-kézre dolgoztak; mivel' nekik eszékbe kell jutni azon szoros szerkezeteknek, mellyekben ez az ország egy-időben övelek állott, szolgálatoknak mellyeket nekik tett, és a' szerentsétlenségeknek mellyeket szenvedett. Ha 'hát a' mi' országunk' és Európa' históriáját kérdjük-meg; meg fogjuk esmerni, hogy a' Lengyelek' bírt-okköveteléseit egy nemzeti és független létnek, ellenemondhatatlanok. Semmivé tették ugyan az utolsó százesztendő' végén némely Hatalmak, mincutána, elpusztulásunkra esküttek ezt

a' magától-álló létet: hanem, ezt a' tetet az egész világ úgy nézte mint fosztogatást, politikai gonosz-tettet. Nem lehetett neki, sem a' régi bírt-okot eltörölni, sem újjat teremteni. Megszóllalt ennél-fogva, még az Udvarak össze-esküvésének teljes végre hajtása után-is Európa Lengyelország' jussainak kedvéért, mindenkor, 's kihirdette azt, mint időmúlást (praescriptiót) nem-szenvedőt. Ezek a' jussok fenn-tartották az ő' teljes erejeket; ámbár az ő' külső formájokba nem öltözhetve, a' politikai világban, nem vehették hasznokat. Az utolsó áldás megváltoztatta a' dolgok' állapotját. Egy erőhatalommal teljes és minden véttségtől üres revolutio eltépte azon kötöléket, mely Lengyelországot Muszkaországgal összekötötte. A' királyság tsak egy országlószék alatt van most, mellyet az országgyűlés egyesült akarattal nevezett-ki; jóllehet, mely nagyon méltó jegyzésre, — ezen országlószék minden tagjai még, a' muszka országlószék alatt választattak. Az országlószék kezességet szerzett ez által igen állandó monarchai intézetekre; mellyet a' két Kamara-is, mint a' nemzet' kívánságának és szükségeinek egyedül megfelelőt, megemlért. Az ország' nemzeti országlószékének az ő' hatalmával-élésben, semmi oppositioja nints. Tüzes buzgósággal követik azt minden Kerületben, a' hol az ellenség el nem foglalta. A' lengyel hadseregek, a' vélekedéseknek, a' nemzet' óhajtásainak és erejének ezen fegyveres Képviselei, három ditsóságes, de gyilkos viaskodás után, mellyekben ők fájdalmas veszteséget szenvedtek, ismét egészen kipótoltattak. Függetlenek vagyunk már most mi, a' szó' legsorosabb értelmében, és az erő korant-sem ellenkezik a' bírt-okkal. Azon veszedelmek, mellyek minket jövendőben fenyegethennének, és talán nem-sokára Európa' más

Hatalmainak a' ditsósságát és szabadságát-is fenyegetni fogják, a' mi' valódi fekvésünket semmi módon nem változtathatják, és minket meg nem gátolnak, hogy ezen pillanatban erősen ne állítsuk: "Magunktól függők vagyunk."

Ezeknél-fogva, ezen függetlenségnek megismerését a' többi országlószekektől is várhattuk mi: nem tsak, hanem követelhetjük mi azt, a' szent bírt-okok' nevében, mellyeket Európa egy akarattal, elenyészhetetleneknek vallott. Ha Belgaország, mely soha nem számláltatott az európai Státusokhoz, Görögország, melynek politikai léte esztendőszázak-ólta semmivé lett, a' háború' viszontagságai közepette nyerhette-meg függetlensége' megismerését: valóban azt kérdehetni: "Valjon nem sokkal nagyobb bírt-oka van-e Lengyelországnak ára? Lengyelországnak, melynek nemzeti élete, mely tsak egy pillantatyig alutt-ki most ismét oly' világos fényvel lobbant-fel; oly' teljes erővel és oly' sok áldozatokkal tartja fenn magát; Lengyelországnak, mely egyedül és gyámol nélkül, mert viaskodni az északi Oriással, és már képes volt az ő' hatalmának vakítójáról a' fátyolt lehúzni? — Híjjába' útalnának a' bétsi Congressre; az ottani Kötés, ambár Lengyelországot Muszkaországgal egybe kaptolta, nekünk mégis bizonyossá akart tenni egy individualitást és egy országlásmódi országlást. Azt akarta az, hogy muszka-tsászári Birodalomhoz kaptoltatott lengyel tartományok ezen nemzetiségben részesüljenek; még-pedig azért akarta ezt, hogy azáltal Európa' békességét megerősítse. E' volt a' bétsi Kötés' vezér-lelke. A' muszka Tsászárok törtek azt először-meg, lábbal tapodván a' Constitutio' legfőbb védzálogát (garantia), a' nemzetiséget a' tartományokban, elfojtották, és még nyelvünket-is megtiltottak ott! . . Nem volt 'hát a' bétsi Kö-

tés elégséges az ő' rendelkezéseiben és ki-meneteleiben a' béke' fenn-tartására.

A' muszka országlószekek' erőszakoskodásai felkelést ébresztettek-fel, melynek vég-határozó következesei lettek. A' dolognak új rendi állott-fel. A' lántz, mely Lengyelországot Muszkaországhoz bilintelte, eltört. Nem sokkal azelőtt szaggattott széjjel a' Belgiumot Hollandal eggyesített köté; melynek állandóságaért a' bétsi Kötés kézeskedett; még is megismérték az európai Hatalmak, egy nemes és felséges végtárgyban, Belgaország' magától-függesét. Ugyanazon lélektől vezetettve, valjon nem járnának-é 'hát közbe' a' mi' kedvünkért-is? A' Belgák' dolga éppen azon természetü mint a' miéak; és ha van köztök különbség, ez, a' mi' javunkra van. Lengyelország, független volt azelőtt és hatalmas: és a' bétsi Congress maga-is ezen függetlenség' vissza-állásán 's a' lengyel bírtok' teljességén (egész-ségén) munkálódott: de mi' hogy hatalmas környületektől függött a' dolog, — teremtett egy környülmélet Királyságot, szoros határok közzé szorítva, mely Muszkaországgal eggyesült. Az a' Királyság, mellyért a' bétsi Congress konstituzio által kézeskedett, a' despota Státusok között, a' leg-erőssebb körme közzé jutott. Nehéz volt ezt végbe vinni, 's állandósága lehetetlen: magában hordozta az a' felbomlás tsiráját. — Valjon, vethetik-é azt ellenünk, hogy Muszkaország az ő' ki' irtó viaskodása által minket alája fog tudni vetni, és a' mi' eltöröltetésünk által a' békét helyre-állítani? Megeggyezhetne-é az európai Hatalmak' nemes és magasságos bajlandóságokkal, egy olyan békesség, mely rab-szolgaságon, halalon fészkelteződne-meg, — olyan békesség, mely természet szerént, minden kedvező környület által ismét egy rettentő háborút húzna magat után? Ismét elmondjuk, — minden Kö-

tés, lett-dolgok' vagy egybeszerkeztetések' következtés. Ha az előbbi lett-dolgok helyébe újjak lépnek-be, ha az egybeszerkeztetések megváltoznak: úgy, az egyességet megkötő Felek a' szükséghez szabva módosítják a' szerkeztetéseket; hogy az által, a' már egyszer megállapított gyökérértelmekhez hívek maradjanak, és a' feltett véghatárt bizonyossá tegyék. A' bétsi Congress, rendelést tehetett ugyan a' szövetséges Hatalmak által "meghódoltatott Belgium" és "a' muszka hadseregtől elfoglaltatott Lengyelország" feleit; hanem, a' megszabadult, a' megtámodó számos hadi-erejét vissza-verő Lengyelország, alkalmasint bír azon bírt-okkal, hogy Európa' magától-álló országainak nagy familiájába felvétessen, szintűgy mint Belgaország, minekutánna ez a' Holland' igáját magától lerázta.

A' varsói Journálban ápr. 14-dikén e' van: "Tegnapelőtt sokféle hírek ögyelegtek itt, a' többek közt, hogy Siedlce-t elfoglaltak volna a' mi' katonaságaink, és hogy Uvinski Gen. is gyözödelmes volt volna a' muszka gárdákon. Az is egy, a' hírek között, hogy Diebits Hadmarsal vissza fordult Siedlce-be az ő' fő-seregével. Hoztak már be hozzánk a' Siedlce és Wingrow mellett esett tsatából egy-néhány megsebesedett Tisztünket. Sajnálva említettük, hogy ezek közt van Karski Májor derék vitézünk; de a' sebje még-sem halálos. Kozlowski Kapitánynak az egyik kezét lötték-el. Tegnapelőtt este jött be az első sereg, Siedlce-nél fogságba esett, muszka katonaság, 1600 ember és egy eluyert zászló. A' fogjok között van Tschebetoroff Obester, 5 Stáb és 50 alábbvaló Tiszt."

A' varsói Státushíradóban, Jganie mellett, Siedlce vidékén, ápr. 10-dikén esett tsatáról e' van: A' Generalissimus szándéka a' volt, hogy a' Siedlce mellett álló 20,

000 ember-erővel bíró muszka hadsereget, támodja-meg; mely a' Rosen' és Geismár' szakaszaiból és a' Pahlen 11,000 emberéből állott. Egy oszlopnak jobb-felől, a' másíknak középen, a' Kaluszyn-itöltött úton kellene benyomúlni. Prondzynski Gen. megindult az első oszloppal éjjel, Lasowicz' vidékéről. Az oszlop homloka, 4 Tisztból és 16 Masurból állván, Wolhyniában 200 Húszárra talált; megtámodta azokat, szejjel-szórta és 16-ot elfogott, kiket 11-diken Varsóba kísérték. A' magokat vissza-vonó Húszárok tudósítást hoztak a' Lengyelek' bemene-teljekről saját mezei-tanyajokba Stoczek-nél, és a' Muszkák egy lovas brigadát küldöttek a' Domanica mellett álló Brigáda' megerősítésére. Itt mutattak-ki a' Muszkák, minekutánna a' mi' Katonaságaink közelgettek, 5 reg. lovasságot, és rá-nyomútlak 4 escadron és 2 Uhlánus regementre. Mycielski Obester, magához-bírsátotta a' Muszkákat valami 50 lépésnyire, 's neki ugratott akkor az ő' Uhlánusaisával, benyomútl azoknak sorai-ba 's szejjel verte őket, 400 Muszka maradt a' hártzmezőn, 200 fogságba esett; a' többi vissza ment Siedlce-be, elsodórván magával a' háta megé felállított, mint tartogatott regementet. Három óra-tájban megérkezett Prondzynski Gen. a' muszka fő-hadsereg előtt, mely Iganie-től Siedlce-ig, motsárok' (bozót), bokrok' és 50 nagy gojóbisu ágyúkból álló pattantyús-seregből állott. A' mi' oszlopaiok állottak 8 Tsapat az első Uhlánus regementből, az ötödik és nyóltzadik linia-regementből, 4 escadron a' második Uhlánus regementből, 2 escadron Masurok és 14 ágyú, mind-együtt 8000 ember. Ezzel kezdette Prondzynski Gen. a' megtámodást a' jobb szárnyra, Iganienál, a' legrettentőbb ágyútűz alatt; melynek a' mi' könnyűágyúink nem felel-

hettek elég hatóson meg. De utóljára, még is hajlania kellett a' nagy erőnek az állhatatosság előtt. Háromszor próbálták a' Muszkák bajonéttal az ő' állásokat megtartani; hanem, a' mi' ágyúink, mellyeket Böhm Májor a' puskásokig bevitt, dülást tett az oszlopaikon. Prondzynski Gen. és Romario Obest. gyalogmentek Tsapatijaik előtt a' megtámódásra; a' 8-dik regiment előtt pedig, ennek a' Káplánnya ment elől, keresztet vivén a' kezében. Az Uhlánusok, seregestől támoztak az ágyúpadok' mentében. A' mi' seregeink, győztek: 4000 Muszka maradt a' hartzinezön, 's ugyanannyi esett fogságba. Minden órán várták a' második oszlopot; mely Boimie-ből érkezne: de minthogy a' hidakat mindenütt elrontották; csak estére érkezett az meg. — Ezt a' Prondzynski Generált úgy felapérttja a' burkus Staatszeitung a' siedlice-i rárohanásnál, hogy neki még nyomátsem találai.

Az egyesült országúlesi Kamarák ápr. 7-dikei ülésében vetekedvén azon törvényjavallatról, mely a' nemzeti fekvő jószágok' felosztását, mint saját tulajdont, a' parasztek között, illeti. Most itt a' 3-dik Tzikkejről volt szó, melyben azt vitatták, megmaradjon-e a' robot, ez a' gyűlöletes és rabszolgaságra emlékeztető mód, vagy pedig általjában kiszabott hasznóbért fizessen a' szántóvető az örökre bírt földjétől. Hogy a' törvényben semmi erőltetés két részről ne legyen, abban állapotott-meg a' szózat' többsége, hogy a' földet örökben bírandó Kössegekre — nem magánosokra — hanem in corpore hagyasson e' kettő között a' szabad választás: vagy mind a' kidolgozott kész-pénné bért fizessék; vagy a' helyett munkával szolgálják-le az interest, nem mint robotosok, hanem állandó napszámosságok. — A' katonáskodók' jutalmául ki-

rendelt föld-birtokot pedig 10 millió forintra betsülik. — Legliberalisabbúl szólott a' dologhoz Szaniecki Úr, hogy a' fendale systemának még az árnyéka-se maradjon, tegyék kamattá a' kidolgozott földbért. A' ki rabszolga akar maradni, menjen Törökországba, a' hol könnyű jármot találni: de mi csak szabad embereket akarunk közöttünk látni. Ha szolgálga kell; ez, alku szerént megyen, két emberen áll a' vásár; a' Minister-is szolgálga, de nem erőltetett.

A' Generalissimusnak teljes hivatali tudósítása nintsen még a' Siedlice-nél történt ütközetről a' Státushíradóban. A' helyett felhozza ez Skrzyneczki Generalnak egy elébbi tudósítását ápr. 8-dikáról, az ő' főszállásáról Wielgolából Latowicz mellett, melyben a' mártz. 31-és ápr. 1-jén esett tsatákban a' fogjok' számát, szorossan 10,000-re teszi. Muszka sebesek 1600-an vannak a' varsói Lázáretben; és a' Muszkák' vesztesége, a' hartzinezön maradt holtak' együtt, mindössze 15,000-re megyen. A' már elébb Skrzyneczki Gen. által említett felsőbb Tiszteken kívül, mellyek azon ütközetekben a' muszka-részről elestek, nevezí még most Schindler és Diakoff Obestereket. Jelenti továbbá a' Generaliss., hogy a' Latowicz-felé-nyomulás által, a' Weichsel jobb partja, Maciejowice-ig, megszábadúlt; és hogy a' Muszkáktól készítettett általmenő eszközöket, sok helyen, részserént magok a' Muszkák pusztították-el, vagy pedig a' lengyel katonaság vette-el. A' belső Minister Niemojowski Úr intti a' német telepistákat Lengyelországban, hogy magokat hazug hírek által, ne hagyják elijesztetni, mintha a' mostani országglószek az ő' bírt-okaikat és privilegiumaikat megszorítaná, vagy talán még az evangelica hitvallás' szabad követését is akadályoztatná. Bizonyossá teszi őket,

hogy a' hitvallásbeli külömség semmi különbözést nem teszen a' pölgári szabadságra-nézve; minthogy Lengyelország mindéggyik hitkövetőinek ugyanazon öltalmat ígérte.

Dissimilia juxta se posita clarius elucescunt vagy obscurantur. — A' burkus Státushíradó azt írja, hogy a' Lengyelek' vesztesége Siedlce-re-rohanásoknál, igen nagy volt, és a' Prondzynski' Osztájja csaknem egészen felaprított. A' nemzet' hajlandósága-sem eggyezne-meg általában a' hartzinezón nyert szerentsékekkel, sőt inkább szembetűnő bú uralkodik.

MAGYARORSZÁG

A' gőzhajó apr. 11-dikén érkezett-meg Pestről Bétsbe, és ezt azútat 50 útzóval és 500 mása teherrel, víznek (víz-ellen) 54 óra alatt tette-meg. — Ápr. 19-dikén pedig, ugyanez a' hajó, 54 útasokkal és teherrel, Bétsből Semlinbeindult. A' következő úttja Bétsből Pestre, máj. 24 és 25-dike között fog megessni; midőn az, legelőször teszi azt az útat úgy, hogy Bétsből egy nap' Pestre-ér. Az akkori Pesti vásár után, folytatja útját Semlinbe.

HIRDETÉS

Az Erdélyi f. k. Kormányshék 11,739. 11,981. 13,237. 13,753. és 13,757. tavajji számok alatti k. Rendeléseit következőkéül köz-hírré tétetik; hogy ő Felsege méltóztatott újj találmányokért kirekesztő privilegiumokat e' következőknek kegyelmesen adni, ú. m.

1) Bétsi lakos Hemberger Ják. Fer. Henriknek a' gőzfőzésre használható üst megjobbításáért 5 esztendőre.

2) dto. dto Vasáros Aigner Engelbertnek, a' gőzhajó bizonyos készítésében tett feltalalásáért, 5 esztendőre.

3) dto. dto. Értz portékás Nürnbergger Jan. Gáspárnak ing és sűrhang rézgombok feltalalásáért 1 esztendőre.

4) dto. dto. fúvó eszközök készítője

Uhlman Leopoldnak a' trombiták, posanok, és Waldhornok megjobbításáért 5. esztendőre.

5) dto. dto. Chemikus Siegl Józsefnek a' réz-égető katlan megjobbításáért 5 eszt.

6) Carlsbadi lakosok Patikárius Nentwich József és a' Franzenzbadi ferdő haszonbérelője Hecht Aug. Józsefnek, olyan gyapjú, len, és selyem készítése feltalalásáért, mely a' levegőt nem bocsátja keresztül 5 esztendőre.

7) Velentzei lakos üveg készítő Pusnich Lajosnak a' jó féle gyöngyökhöz hasonló üveg gyöngyök megjobbításokért, 5 esztendőre.

8) Bétsi lakos tőtsináló Wanschura Emanuelnek a' tőtsináló maschina megjobbításáért 1 esztendőre.

9) Reichenbergi lakos asztalos Ginzel Ferentznek egy könnyű mangurló feltalalásáért 4 esztendőre.

10) Prágai lakos rézolvasztó fabrikás Seiller és Bellotnak a' meghasított kapsulák feltalalásáért, 5 esztendőre.

11) Bétsi Patikárius Rauher Györgynek, raffinírozott gummi feltalalásért 2 esztendőre.

12) Bétsi Szabó Kuhn Ágostonnak a' férfi köntös-szabás megjobbításáért 3 eszt.

13) Villachi lakos rugó készítő Michl Józsefnek a' várost világosító lámpák megjobbításáért 5 esztendőre.

14) Jüngburglani Karton fabrikás Köchlein Károly és Singer Jeremiásnak a' szövata helyesebb igazításáért 5 esztendőre.

15) Reichenbergi Kereskedő Lorluer Gy. Józsefnek a' mosó szappany megjobbításáért 6 esztendőre.

16) Bétsi Fabrikások Rolle és Schwilguenek a' terhes szekerek mérésében feltalált könnyebbitéséért 15 esztendőre.

17) Reichenbergi Merino és gyapju fabrikás Liebig Ferentz és Jánosnak, merino mosó maschina feltalalásáért 5 eszt.